

ANALYYSI

EU:n komissio julkaisi ehdotuksen pankkien vakavaraisuussäntelyn viimeistelemiseksi

Rahoitusvakaus | 31.03.2022 | Hanna Pöntinen

KIRJOITTAJA

Hanna Pöntinen

Basel III -standardit ovat kansainvälisiä suosituksia, joilla ohjataan ja yhdenmukaistetaan pankkien vakavaraisuus- ja likviditeettisäntelyä, valvontaa ja riskienhallintaa. EU:n komissio julkisti viime vuoden loppupuolella lainsäädäntöehdotuksensa, jolla saatettaisiin täytäntöön viimeisimmät Basel III -standardeihin kuuluvat uudistukset. Tärkein uudistus liittyy niin sanottuun kokonaisriskipainolattiaan, jolla rajataan pankin mahdollisuutta vaikuttaa riskipainotettujen vakavaraisuusvaatimustensa suuruuteen sisäisiä riskipainomalleja käyttämällä.

Pankeilla ja muilla luottolaitoksilla on oltava jatkuvasti riittävästi omia pääomia kattamaan toimintaan kohdistuvat riskit ja mahdolliset tappiot. Vakavaraisuussäntelyllä määritellään

pankeilta vaadittavien pääomien laatua ja vähimmäismäärää. Vuosien 2007–2009 globaalin finanssikriisin yhteydessä havaittiin pankkien pääomien olleen laadultaan riittämättömät ja riskeihin nähden liian pienet tappioiden kattamiseen.

Puutteiden korjaamiseksi Baselin pankkivalvontakomitea esitteli vuonna 2010 vakavaraisuussäätelyn kokonaisuudistuksen, Basel III -standardit ¹. Uudistukset mm. kasvattivat pankkien omien pääomien vähimmäismäärä- ja laatuvaatimuksia, paransivat riskien arviointia, rajoittivat pankkien velkaantuneisuutta sekä paransivat likviditeettiä. Nämä uudistukset on jo saatettu osaksi Euroopan unionin lainsäädäntöä.

Vuonna 2017 Baselin komitea julkaisi lisä uudistuksia ², jotka kohdistuivat ennen kaikkea pankkien riskipainotettujen saamisten laskentaan. Uudistusten tavoitteena oli vähentää riskipainotettujen erien perusteetonta vaihtelua pankkien välillä ja siten yhdenmukaistaa pankkien vakavaraisuuslaskentaa. Ehdotuksen taustalla on tutkimuksissa tehty havainto siitä, että riskipainotettujen erien perusteettoman laaja vaihtelu pankkien välillä vaikeuttaa vakavaraisuussuhteiden vertailtavuutta ja heikentää luottamusta vakavaraisuussuhteisiin.³ Lisäksi sisäisten mallien käyttöä vähimmäispääomavaatimusten laskennassa koettiin tarpeelliseksi rajoittaa, joten uudistukset tuovat rajoitteita riskiparametreihin ja sisäisten mallien käyttömahdollisuuteen.

Baselin komitean jäsenet ovat sitoutuneita panemaan standardit täytäntöön ja soveltamaan niitä komitean asettamassa määräajassa.

Komissio julkaisikin lokakuussa 2021 lainsäädäntöehdotuksen, jonka tarkoituksena on implementoida Baselin komitean vuonna 2017 julkaisemat ehdotukset. Komission lainsäädäntöehdotus sisältää vakavaraisuusasetuksen, luottolaitosdirektiivin ja kriisinhallintadirektiivin muutosehdotukset.

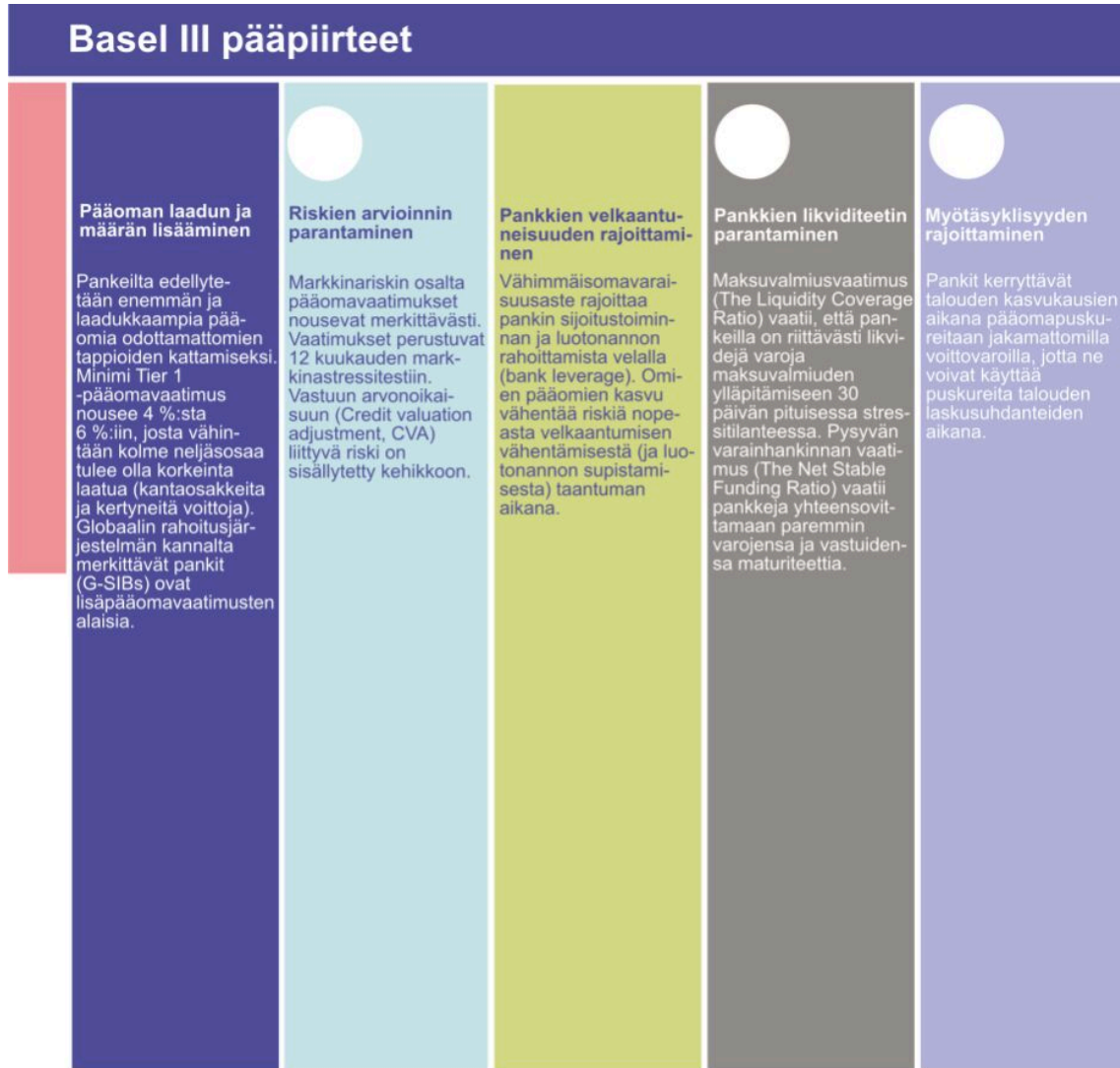
Ehdotukset on sisällytetty pääasiassa vakavaraisuusasetuksen muutosehdotuksiin eli ne olisivat suoraan jäsenvaltioita sitovaa sääntelyä. Komission ehdotukset eivät kuitenkaan ole vielä lopullisia, vaan muodostavat pohjan lainsäädäntöneuvotteluille Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa.

Tärkein lainsäädäntöpakettiin sisältyvä ehdotus liittyy niin sanottuun kokonaisriskipainolattiaan ('output floor'). Tämän lisäksi lainsäädäntöpaketti sisältää muutoksia muun muassa luottoriskin, markkinariskin, vastuun arvonoikeyden eli CVA-riskin⁴ ja operatiivisen riskin standardoitujen lähestymistapojen laskentaan.

Tässä artikkelissa käydään läpi yksityiskohtaisemalla tasolla Euroopan komission ehdotusta siitä,

miten Baselin komitean suositukset viedään osaksi eurooppalaista lainsäädäntöä. Artikkelissa keskitytään käymään läpi standardien implementointia. Basel III -standardien täytäntöönpanon lisäksi komission lokakuussa 2021 julkistama lainsäädäntöehdotus sisältää myös runsaasti muuta sääntelyä kuten ympäristö-, sosiaali- ja hallintoriskien (nk. ESG riskit) huomioon ottamista sekä valvontavaltuuksien ja -välineiden yhdenmukaistamista.

Kuvio 1.

Lähde: Mukailtu BIS:in taulukon Finalising Basel III pohjalta.

Pankin vakavaraisuuden laskeminen

Pankin riskipainotettu vakavaraisuussuhde saadaan selville, kun omat pääomat jaetaan riskipainotettujen erien arvolla. Pankin lakisääteinen pääoma koostuu ydinpääomasta (Common Equity Tier 1, CET1), ensisijaisesta lisäpääomasta (Additional Tier 1, AT1) ja toissijaisesta pääomasta (Tier 2). Ydinpääoma (CET1) koostuu kantaosakkeista, kertyneistä voittovaroista ja muista varauksista. Ensisijaisella lisäpääomalla (AT1) taas tarkoitetaan pääomainstrumentteja, joilla ei ole kiinteää maturiteettia. Toissijaisella pääomalla (Tier 2) tarkoitetaan etuoikeudeltaan huonompia velkoja ja yleisiä luottotappiovarauksia. Pankit, joilla on suurempi määrä omia pääomia, pystyvät paremmin rahoittamaan luotonannon kasvua.

Pankin varat koostuvat tyypillisesti käteisvaroista, arvopapereista sekä yksityishenkilöille, yrityksille, muille pankeille ja hallituksille myönnettyistä lainoista. Kullekin omaisuustypille on vakavaraisuuslaskennassa osoitettu oma riskipaino osoituksena varallisuuserän riskiprofilista eli siitä, kuinka paljon riskiä kuhunkin varallisuuserään liittyy. Kun varallisuuserän arvo kerrotaan asianomaisella riskipainolla, saadaan riskipainotetut erät ja selvyys siitä, kuinka paljon lakisääteistä pääomaa pankilla tulisi olla suojautuakseen odottamattomilta tappioilta.

EU:n komission lainsäädäntöehdotus

Komission lainsäädäntöehdotukseen sisältyy ehdotuksia kokonaisriskipainolattiasta ja useista luottoriskin sekä markkina-, CVA- ja operatiivisen riskin mallinnukseen liittyvistä uudistuksista. Arvioiden perusteella suurimpien pankkien euromääräiset vakavaraisuusvaatimukset kasvaisivat uudistuksen seurauksena keskimäärin 6,4-8,4 % vuoteen 2030 mennessä ja 0,7-2,7 % vuoteen 2025 mennessä⁵. Otokseen sisältyneistä pankeista kymmenen pankkia joutuisi hankkimaan uutta pääomaa, yhteensä arviolta 27 miljardin euron arvosta. Lukua voitaneen pitää varsin pienenä, kun se suhteutetaan otokseen sisältyneiden pankkien yhteenlaskettuihin, yli 1 400 mrd:n euron suuruisiin omiin varoihin.

Kokonaisriskipainolattia (output floor)

Kokonaisriskipainolattialla tarkoitetaan alarajaa ("lattia") sisäisiä luottoluokitusmalleja käyttävien pankkien pääomavaatimuksille. Kokonaisriskipainolattian päätavoitteena on vähentää malliriskiä eli riskiä siitä, että pankin sisäiset mallit aliarvioivat pankin luotto-, markkina- ja operatiivisia riskejä tuottaen pankille rahoitusvakauden näkökulmasta liian alhaiset pääomavaatimukset. Sisäisten mallien avulla lasketut pääomavaatimukset voivat myös vaihdella merkittävästi pankeittain jopa samankaltaisten vastuiden osalta. Sisäisten mallien käytöllä pyritään standardimalleja tarkemmin mitoittamaan tarvittavat pääomat suhteessa riskeihin, joten mahdollisuus minimoida riskipainoja ja siten vaadittavia pääomia toimii kannustimena sisäisten mallien käyttämiseen. Uudistettu kokonaisriskipainolattia rajoittaa pääomahyötyä, jonka pankki voi sisäisiä malleja käyttäessään saada.

Lähtökohtaisesti pankin on käytettävä standardoitua lähestymistapaa pääomavaatimusten laskentaan, ellei se saa valvojaltaan lupaa sisäisten mallien käyttöön. Komission lainsäädäntöehdotuksessa lisätään lisävaihe pääomavaatimusten laskentaan. Sisäisiä malleja käyttävän pankin tulisi ehdotuksen mukaan noudattaa seuraavia vaiheita riskipainotettuja eriä laskiessaan:

1. Riskipainotetut erät lasketaan pankin käyttämällä sisäisillä malleilla.
2. Riskipainotetut erät lasketaan standardimenetelmää käyttäen.
3. Vaiheen 2. standardoidulla menetelmällä saatu määrä kerrotaan 72,5 prosentilla.
4. Vaiheessa 3. saatujen riskipainotettujen erien määrää verrataan vaiheen 1. mukaisessa laskennassa saatujen riskipainotettujen erien määrään. Pankin on käytettävä suurempaa riskipainotettujen erien määrää erilaisten pääomavaatimusten laskemiseen.

Komission ehdottamassa menetelmässä otetaan täysimääräisesti huomioon kaikki pankeille asetetut pääomavaatimukset (vähimmäispääomavaatimukset, Pilari 2 -vaatimukset⁶ ja makrovakauseräviranomaisen asettamat lisäpääomapuskurivaatimukset⁷). Nämä pääomavaatimukset (%) lasketaan ensin yhteen ja kerrotaan sen jälkeen edellä kuvatun mukaisesti lasketulla riskipainotettujen erien määrällä (€), jotta saadaan pankilta vaadittavien omien varojen määrä (€). Sisäisiä malleja käyttämällä pankki voi siis hyötyä vakavaraisuuslaskennassaan korkeintaan 27,5 prosentin suuruudesta omien varojen vaateen kevennyksestä verrattuna standardimenetelmällä laskettuihin pääomavaatimuksiin.

Pääomavaatimusten päällekkäisyyden välttämiseksi lainsäädäntöehdotuksessa vaaditaan kansallisia viranomaisia arvioimaan ennen uudistuksen voimaantuloa, johtaisiko kokonaisriskipainolattian käyttöönotto malliriskien kaksinkertaiseen laskentaan vakavaraisuusvaatimusten laskennassa (esimerkiksi Pilari 2- ja

järjestelmäriskipurivaatimusten mahdollisen osittaisen päällekkäisyyden vuoksi) ja tarvittaessa esimerkiksi kalibroimaan uudelleen Pilari 2 - ja järjestelmäriskipurivaatimukset.

Siirtymäsäännösten mukaan kokonaisriskipainolattia otettaisiin asteittain käyttöön viiden vuoden aikana ja siirtymäaika alkaisi vuodesta 2025. Käytännössä vaatimus tulisi siis täysimääräisesti voimaan vasta vuonna 2030. Ehdotus sisältää lisäksi kokonaisriskipainolattian laskentaan sisältyviin tilapäisiin riskipainohuojennuksiin kohdennettuja siirtymäsäännöksiä.

Luottoriskikehikko

Luottoriskiin kohdistuvaan riskipainotettujen erien laskentaan käytetään yleisesti kahta eri lähestymistapaa: standardoitua lähestymistapaa ja sisäisiin luokituksiin perustuvaa lähestymistapaa.

Maailmanlaajuisesti suurin osa pankeista käyttää luottoriskien osalta standardoitua lähestymistapaa. Sitä käytettäessä laissa määritellään vakioriskipainot, joita pankit soveltavat vastuisiinsa riskipainotettujen erien määrittelyä varten.

Basel III -standardien uudistuksessa pyrittiin standardoidun lähestymistavan osalta parantamaan kehikon riskiherkkyyttä kuitenkin siten, että lähestymistapa säilyisi riittävän yksinkertaisena ja ulkoisiin luottoluokituksiin turvautuminen vähenisi.

Saamiset laitoksilta

Komissio ehdottaa luottoluokitelluilta pankeilta saatujen vastuiden riskipainoja muutettavaksi luottoriskin standardimenetelmässä. Lisäksi komissio ehdottaa standardoidun menetelmän⁸ käyttöön ottamista niille vastuille, joille ei ole käytössä ulkoisen luottoluokituslaitoksen riskiluokitusta. Komissio ehdottaa myös poistettavaksi nykyistä mahdollisuutta luokitella pankkien vastuita perustuen niiden kotivaltioiden luottoluokituksiin, millä pyritään vähentämään pankkien ja niiden kotivaltioiden riskien haitallista kytköstä.

Saamiset yrityksiltä

Komissio ehdottaa riskipainojen osittaista alentamista hyvän luottoluokituksen omaavien yritysten osalta, kun taas luottoluokittelemattomien yritysten riskipainot säilyisivät korkeina. Luottoluokittelemattoman yrityksen riskipaino ei myöskään saisi riippua yrityksen kotivaltion luottoluokituksesta.

Uudistuksen myötä aiemmin sisäisiä riskimalleja hyödyntäneet pankit joutuisivat jatkossa soveltamaan myös standardimenetelmää yritysvastuiden osalta. Standardimenetelmässä yritysvastuiden riskipainot perustuvat ulkoisten luottoluokittajien arvioihin. Euroopassa luottoluokiteltujen yritysten lukumäärä on kuitenkin hyvin rajallinen useissa jäsenvaltioissa⁹. Koska luottoriskin standardimenetelmän mukaisesti lasketut omien varojen vaatimukset ovat keskimäärin varovaisempia luokittelemattomille yrityksille kuin luokitelluille yrityksille, erityisesti aikaisemmin sisäisiä malleja käyttäneiden pankkien yrityslainojen riskipainot ja siten pääomavaatimukset nousisivat.

Komissio pyrkii lieventämään uudistuksen vaikutuksia ehdottamalla, että sisäisiä malleja käyttävien pankkien sallittaisiin tietyin edellytyksin soveltaa alempaa riskipainoa luottoluokittelemattomille, mutta investointiluokan tasoisille yrityksille kokonaisriskipainolattian laskennassa. Näin pyritään luomaan pankeille ja jäsenvaltioille kannustin lisätä yritysten luokituskattavuutta pitkällä aikavälillä. Kyseessä olisi vuoden 2032 loppuun saakka ulottuva siirtymäaikajärjestely. Lisäksi komissio ehdottaa eurooppalaisten valvontaviranomaisten valtuuttamista raportoimaan luokitusten laajemman käytön esteistä.

Erityisrahoitusvastuut

Erityisrahoitusvastuiden¹⁰ osalta Basel III -standardien on nähty vähentävän vastuiden riskiluokkia standardoitua lähestymistapaa käytettäessä ja vähentävän sisäisten mallien käytön mahdollisuuksia, mikä nostaa riskipainoja ja vaadittavia pääomia. Komissio on ehdotuksessaan pyrkinyt lieventämään sisäisiä malleja käyttävien pankkien pääomavaatimusten olennaisia korotuksia erityisillä siirtymäjärjestelyillä sekä lisäämällä laskentakehikkoon uusia riskiluokkia.

Vähittäisvastuut

Basel III -standardeissa säädetään vähittäisluotonantoon liittyvien vastuiden yksityiskohtaisemmasta kohtelusta ottamalla käyttöön asiakkaiden käyttäytymiseen ja takaisinmaksukykyyn perustuvat "maksutilin käyttäjä" ("transactor") ja "luottolimitin käyttäjä" ("revolver") -vastuuluokat. Standardit mahdollistavat myös varovaisemman mitoituksen vastuille, joissa luotto on myönnetty eri valuutassa kuin missä velallinen saa tulonsa ja joissa valuuttariskiltä ei ole suojauduttu. Komissio ehdottaa standardien täytäntöönpanoa sellaisenaan. Käytännössä eri vastuiden välille tehdään ero sekä tietyille valuuttariskiä sisältäville vastuille implementoidaan riskipainokertoimet.

Kiinteistövakuudelliset vastuut

Komissio ehdottaa Basel III -standardien täytäntöönpanoa EU:n erityispiirteet huomioon ottaen lisäämällä kiinteistövastuuryhmän riskikehikkoon yksityiskohtaisuutta ja huomioimalla riskipainoja määriteltäessä, miten kiinteistöinvestointi on rahoitettu. Tuottavien kiinteistöjen (esim. vuokratulot) luotonantoa varten ehdotetaan eriytetyn riskiluokan käyttöönottoa. Lisäksi spekulatiivisen kiinteän omaisuuden rahoituksen käsittelyä ehdotetaan tarkistettavaksi siltä osin, kun takaisinmaksun lähteet ovat epävarmoja. Komissio ehdottaa, että sisäisiä malleja soveltavien pankkien sallittaisiin soveltaa alempia riskipainoja matalan riskin kiinteistövastuisiin. Kiinteistövakuudelliset luotot saisi jatkossa myös jakaa kahtia siten, että vakuuden omaava luoton osa saisi matalamman riskipainon kuin vakuudeton luoton osa.

Oman pääoman ehtoiset vastuut

Komissio pyrkii ehdotuksessaan hyödyntämään Basel III:n joustavuutta EU:n erityispiirteiden huomioon ottamiseksi, sillä EU:ssa sijaitsevilla pankkiryhmillä on muihin maihin verrattuna enemmän samaan konsolidointiryhmään kuuluvien instituutioiden osakkeita. Komissio ehdottaa samaan konsolidointiryhmään kuuluvien pankkien keskinäisten osakeomistuksien, samaan laitosten suojajärjestelmään¹¹ kuuluvien osakeomistusten sekä olemassa olevien strategisten oman pääoman ehtoisten omistusosuuksien (mukaan lukien samaan ryhmittymään kuuluvat vakuutusyritykset) riskipainojen säilyttämistä ennallaan. Lisäksi komissio ehdottaa täsmennettäväksi, että listaamattomien osakkeiden omistusta ei pidetä spekulatiivisena pitkäaikaisissa liikesuhteissa.

Taseen ulkopuoliset erät

Basel III -standardeissa muutetaan vakavaraisuuslaskennassa käytettäviä luottovastavokertoimia, joilla arvioidaan taseen ulkopuolisiin eriin sisältyvää luottoriskiä. Lisäksi standardeissa otetaan käyttöön "sitoumuksen" ('commitment') yleinen määritelmä sekä edellytykset, joiden mukaan tiettyjä sopimusjärjestelyitä ei tulisi luokitella sitoumuksiksi.

Komissio ehdottaa standardien täytäntöönpanolle pitkiä siirtymäaikoja EU:n erityispiirteiden käsittelemiseksi. Ehdotukseen sisältyy luottovastavokertoimien ('credit conversion factors') kalibroinnin yhdenmukaistaminen suhteessa kansainvälisiin standardeihin. Lisäksi kertoimet otettaisiin vaiheittain käyttöön tapauksissa, joissa pankin luottositoumukset ovat ehdoitta peruutettavissa.

Luottoriskikehikko - sisäisten mallien erityiskysymykset

IRB-menetelmän soveltamisalan tarkastelu

Sisäisiin luokituksiin perustuva lähestymistapa (internal ratings-based, IRB) sallii tietyin edellytyksin pankin sisäisten mallien käytön. Basel III -standardeissa muutetaan sisäisiin malleihin perustuvan lähestymistavan (IRB-menetelmä) logiikkaa. Voimassa olevan sääntelyn perusteella luottolaitoksen tulee johdonmukaisesti käyttää samaa riskien arviointimenetelmää (SA, F-IRB tai A-IRB) lähtökohtaisesti kaikkiin riskiluokkiin, eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta. Ehdotettavilla muutoksilla erityyppisille riskeille olisi mahdollista käyttää erilaisia riskien arviointimenetelmiä. Niiden IRB-menetelmää käyttävien pankkien, joiden mallinnus on luotettavaa ja joiden mallit perustuvat riittäviin datoihin, ei jatkossa tarvitse enää soveltaa sisäisiä malleja kaikissa portfolioissaan. Tältä osin komissio ehdottaa standardien täytäntöönpanoa sellaisenaan. Komissio antaa kuitenkin pankeille siirtymäaikaa muuttaa osa IRB-portfolioistaan standardimenetelmään.

Basel III -standardeissa muutetaan myös IRB-menetelmän soveltamisalaa. Jatkossa pankit ja muut finanssialan toimijat voivat käyttää vain sisäisten mallien perusmenetelmää (Foundation IRB, F-IRB)¹² eli kehittyneen IRB-menetelmän (Advanced IRB, A-IRB)¹³ käyttömahdollisuus poistetaan¹⁴. Lisäksi oman pääoman ehtoisten vastuiden riskipainottaminen täytyy tapahtua standardimenetelmällä. Standardeissa myös virtaviivaistetaan riskiluokkia siten, että se mahdollistaa IRB-menetelmän osalta riittävän yksityiskohtaiset portfoliot ja standardimenetelmän kanssa riittävän rinnakkaisten luokkien mielekkään käyttöönoton.

Komission ehdotuksen mukaan sisäisten mallien käyttöön lisättäisiin uusi "julkisyhteisöt ja paikallisviranomaiset" -vastuuluokka¹⁵, johon sovellettaisiin samoja sääntöjä kuin yleisten yritys vastuiden ryhmään. Lisäksi komissio ehdottaa siirtymäjärjestelyiden toteuttamista oman pääoman ehtoisten vastuille, joita käsitellään tällä hetkellä IRB-menetelmän mukaisesti. Myös riskiluokkien yksityiskohtaisuutta ehdotetaan lisättävän esimerkiksi vähittäisvastuiden luokkaan lisättävällä uudella "asuinkiinteistövuokaudellisten vähimmäisvastuiden" vastuuryhmällä.

Uudet parametrit ja luottoriskimallien riskiparametrilattiat ('input floors')

Basel III -standardit rajoittavat voimassa olevan 45 prosentin suuruisen tappio-osuus-parametrin (the loss given default, LGD) soveltamista ja esittävät alemman, 40 prosentin suuruisen LGD:n soveltamista etuoikeusasemaltaan parempiin yritys vastuisiin. Lisäksi standardeissa säädetään uusista luottoriskimalleihin sisältyvistä riskiparametrilattioista, joita sovelletaan luottolaitosten käyttämien tappiotodennäköisyyksien (probability of default, PD), tappio-osuuden (LGD) ja luottovasta-arvokertoimen (credit conversion factor, CCF) vähimmäisarvoon.

Komissio ehdottaa standardeissa suositeltujen uusien parametrien ja luottoriskimallien riskiparametrilattioiden täytäntöönpanoa (pois lukien lattioiden soveltamisen valtioriskistä aiheutuviin vastuisiin).

Markkinariskikehikko

Edellisessä komission pankkipaketissa lainsäätäjät implementoivat uudet pankkien kaupankäyntiä koskevat markkinariskisäännökset, FRTB-standardit ¹⁶, ainoastaan raportointia varten.

Komissio ehdottaa FRTB-standardeihin perustuvien omien varojen vaatimusten käyttöönottoa ottaen huomioon EU:n erityispiirteet, kuten EU:n päästökauppajärjestelmän (EU ETS) hiilipäästöoikeudet sekä yhteissijoitusyritykset (CIU). Lisäksi ehdotetaan komissiolle valtuuksia lykätä uusien sääntöjen soveltamista ja/tai mukauttaa kalibrointia vastaamaan muiden lainkäyttöalueiden poikkeamia.

Vastuun arvonnoikaisuriski

Baselin komitea ehdottaa jo voimassa olevien CVA-riskin ¹⁷ mittaamista koskevien standardien tarkentamista. EU:ssa nykyinen lainsäädäntö sisältää useita poikkeuksia CVA-riskin pääomavaatimuksien laskentaan. Komissio ehdottaa voimassa olevien poikkeusten säilyttämistä, mutta myös valvonnan parantamista uusilla raportointivaatimuksilla. Lisäksi komissio ehdottaa yksinkertaistetun lähestymistavan käytön sallimista CVA-riskin osalta pankeille, jotka ovat soveltuvia käyttämään vakavaraisuusasetuksen mukaista alkuperäistä hankinta-arvon menetelmää ¹⁸.

Operatiivinen riski

Vuoden 2017 Basel III -uudistuksissa yksinkertaistettiin operatiivisen riskin pääomavaateen laskentakehikkoa korvaamalla edeltävät neljä operatiivisen riskin pääomavaateen laskentamenetelmää yhdellä standardimenetelmällä. Laskentakehikon yksinkertaistamisella tavoiteltiin myös operatiivisen riskin riskipainotettujen erien vertailtavuutta pankkien välillä. ¹⁹

Komissio ehdottaa standardien mukaisen uuden operatiivista riskiä koskevan omien varojen laskentamenetelmän käyttöönottoa ja oikeasuhtaisuuden varmistamista. Sisäisten mallien

käytöstä luovuttaisiin ja uutta ei-mallipohjaista lähestymistapaa ehdotetaan kaikkien luottolaitosten käytettäväksi. Lisäksi komissio ehdottaa, että kaikkien luottolaitosten osalta operatiivisen riskin mittaamisessa ei huomioitaisi enää lainkaan luottolaitoksen operatiivisten riskien tappiohistoriaa, vaan vakavaraisuusvaade määräytyisi ainoastaan luottolaitoksen koon perusteella. Näin pyritään lieventämään tappiohistorian vaikutusta laskentaan ja varmistamaan suhteellisuus sekä tasapuoliset toimintaedellytykset.

Viitteet

1. Basel III: international regulatory framework for banks (bis.org) ↑
2. Lisätietoja uudistuksista: High-level summary of Basel III reforms (bis.org) ja uudistukset kokonaisuudessaan: Basel III: Finalising post-crisis reforms (bis.org) ↑
3. Ks. Finalising Basel III - In brief (bis.org), josta löytyy tarkempaa tietoa Basel III -standardeista. ↑
4. CVA eli Credit valuation adjustment heijastaa johdannaisten vastapuoleen liittyvää maksukyvyttömyysriskiä. ↑
5. resource.html (europa.eu) s. 9. Ks. myös EUR-Lex - 52021SC0320 - EN - EUR-Lex (europa.eu). ↑
6. Pilari 2 -vaatimuksella tarkoitetaan valvontaviranomaisen asettamaa harkinnanvaraista lisäpääomavaatimusta. ↑
7. Ks. Makrovakaas - Markkinoiden vakaas - www.finanssivalvonta.fi ↑
8. The Standardised Credit Risk Assessment Approach, SCRA ↑
9. Useat EU:n alueelle sijoittautuneet yritykset eivät käytä ulkoisia luottoluokituksia korkeiden kustannusten vuoksi. Sitä vastoin esimerkiksi Yhdysvalloissa ulkoisten luottoluokitusten käyttäminen on paljon yleisempää. Sääntely voi siten kohdistua eurooppalaisiin pankkeihin ankarammin kuin muilla talousalueilla. ↑
10. Erityiskohteiden rahoitus kattaa infrastruktuurihankkeiden, isojen kulkuvälineiden (kuten lentokoneet, junat, laivat) ja raaka-aineiden hankinnan rahoituksen. Suuret EU-pankit ovat erityiskohteiden rahoituksessa johtavassa asemassa maailmanlaajuisesti. ↑
11. IPS eli Institutional protection scheme. Luottolaitos ja vastapuoli kuuluvat sellaiseen sopimukselliseen tai lainmukaiseen suojajärjestelmään, joka suojelee laitoksia ja tarvittaessa varmistaa ennen kaikkea niiden likviditeetin ja maksukyvyn konkurssin välttämiseksi. ↑
12. F-IRB-menetelmä tarkoittaa, että pankit mallintavat itse vain PD:n ja muut parametrit tulevat lainsäädännöstä / valvovalta viranomaiselta. ↑
13. A-IRB-menetelmä tarkoittaa, että pankit käyttävät omia kvantitatiivisia mallejaan arvioidakseen riskipainotettujen erien laskentaan tarkoitettuja parametreja (kuten PD, EAD ja LGD). ↑

14. A-IRB-menetelmän käyttömahdollisuus poistetaan lukuun ottamatta vastuuryhmiä, joiden osalta selkeä mallintaminen on mahdollista. ↑
15. ”PSE-RGLA”-vastuuryhmä. Tällä hetkellä saamia julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta (PSE) sekä aluehallinnoilta ja paikallisviranomaisilta (RGLA) voidaan kohdella joko saamisina valtioilta tai saamisina laitoksilta. ↑
16. Tarkistettujen markkinariskistandardien kokonaisuus, jota kutsutaan kaupankäyntivaraston perusteelliseksi tarkistukseksi (FRTB, the fundamental review of the trading book). ↑
17. Vastuun arvonokaisulla (CVA) tarkoitetaan sopimuksen kirjanpitoarvosta kirjattavaa vähennystä, jossa otetaan huomioon mahdollinen tappio vastapuolen maksukyvyttömyyden yhteydessä. Arvonokaisun suuruus voi vaihdella ajan mittaan vastapuolen luottokelpoisuuden kehityksen mukaan. CVA-riski mittaa tähän vaihteluun liittyvää riskiä. ↑
18. The Original Exposure Method, OEM ↑
19. Ks. tarkempaa tietoa Finalising Basel III - In brief (bis.org) ja Basel III -uudistukset yhdenmukaistavat pankkien vakavaraisuuslaskentaa – sisäisiä malleja soveltavien suomalaisten pankkien pääomavaateiden arvioidaan kasvavan (helsinki.fi). ↑

Tässä artikkelissa esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta Suomen Pankin näkemystä.

Asiasanat

Basel III, luottolaitokset, pankit, pääomavaatimus, vakavaraisuus